Pismo uredniku

KAKO PREŽIVJETI SMJENU – OSVRT NA FILM LATE SHIFT PETRE B. VOLPE

Tanja Frančišković

Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

Dopisni autor: Tanja Frančišković tanja.franciskovic@fzsri.uniri.hr

Za citiranje: Franciskovic T. Kako preživjeti smjenu- osvrt na film Late Shift Petre B. Volpe. World of Health. 2026:1(9):173-174.

Primljeno: 14. siječnja 2026. | Recenzirano: 20. veljače 2026. | Prihvaćeno: 25. veljače 2026.

PISMO UREDNIKU

Nakon gledanja većine filmova u kinu, naše se misli često vrate svakodnevnim obvezama čim napustimo dvoranu. Ponekad, međutim, film ostavi snažan dojam i drži nas uronjenima u svoju atmosferu i sadržaj. Takav je film Late Shift redateljice Petre Volpe.

Glavni je lik filma medicinska sestra Floria, čija kasnopopodnevna smjena postaje prostor u kojem se isprepliću profesionalni, moralni i emocionalni izazovi. Volpe je ne prikazuje kao klasičnu junakinju; njezina snaga proizlazi iz stalne prisutnosti i odgovornosti prema drugima, a ne iz spektakularnih postupaka. Upravo u toj „običnosti" leži snaga filma: Floria je istovremeno i stup zdravstvenog sustava, i njegova žrtva.

Radnja je jednostavna i ne obiluje spektakularnim, niti romantičnim scenama. Za razliku od mnogih filmova vezanih uz zdravstvo, Late Shift namjerno izbjegava dramatizaciju i veličanje profesije. Kamera je minimalistička i često iz ruke, čime se stvara dojam gledanja očima protagonista, a istovremeno pojačava osjećaj hitnosti i žurbe. Dok drugi filmovi naglašavaju rijetke medicinske slučajeve ili karizmatične liječnike, Volpe prikazuje rutinu, ponavljanje i iscrpljenost.

Prirodno osvjetljenje, odsutnost patetike i minimalna upotreba glazbe prisiljavaju gledatelja da prati lik u ritmu disanja, umora i unutarnje napetosti. Kamera često ostaje blizu tijela, ruku i lica, naglašavajući fizički aspekt njege: dodirivanje, skrb, smirivanje i podizanje pacijenata.

Vrlo malo saznajemo o likovima, uključujući Floriju - samo fragmente njihovih života. Na temelju tih oskudnih informacija stvaramo dojmove koji se mijenjaju tijekom filma. Floria je u stalnoj stisci s vremenom; preopterećena prekomjernim zadacima, pokušava ostvariti nemoguću misiju održavanja profesionalne komunikacije i kontrole nad emocionalnim i moralnim izazovima.

Posebno je upečatljiv način na koji se film bez osuđivanja bavi moralnim dilemama. Ne nudi jasne krivce, niti jednostavna rješenja; sustav je prikazan kao složena mreža protokola, nedostatka vremena i osoblja, gdje se čak i najbolje namjere sudaraju sa stvarnim ograničenjima. Profesionalna etika u ovom kontekstu postaje svakodnevna borba: niz malih odluka koje ponekad imaju ozbiljne posljedice.

Film istražuje emocionalni teret koji se često zanemaruje u raspravama o zdravstvenoj skrbi. Umor nije samo fizički, već i moralni, a proizlazi iz stalne ravnoteže između empatije i samoodržanja. Gledatelj gotovo fizički može osjetiti iscrpljenost, što potiče pitanje koliko dugo netko može ostati dobar unutar sustava koji vrši neumoljiv pritisak bez pružanja zaštite. Ova suptilna, ali snažna studija nevidljivog rada i etike skrbi prikazuje emocionalno iscrpljivanje pojedinaca u preopterećenom sustavu. Smješten tijekom jedne bolničke smjene, film koristi vremenska i prostorna ograničenja kako bi razotkrio širu stvarnost: zdravstvena skrb ovisi o individualnom samožrtvovanju dok istovremeno sustavno iscrpljuje ljude. Florijina snaga ne leži u emocionalnoj odvojenosti, već u tome što nastavlja dalje unatoč dubokoj frustraciji.

Film kritizira zanemarivanje mentalnog zdravlja zdravstvenih stručnjaka od strane društva. Umjesto dijagnoza ili terapije, psihološki se napor pokazuje kroz znakove iscrpljenosti - zastoj da se dođe do daha, potisnuti bijes, krivnja i dugotrajni pogledi. Volpe ilustrira kako se stalna hitnost i odgovornost akumuliraju u psihološko iscrpljivanje, što film čini posebno relevantnim za rasprave o izgaranju, sekundarnoj traumatizaciji i potrebi za sustavnom podrškom.

Skrb je prikazana kao etički i politički čin, utemeljen na emocionalnoj prisutnosti i moralnom sudu, a ne samo na tehničkoj vještini. Etika skrbi više se puta sudara s učinkovitošću,

krutim protokolima i oskudnim resursima. Floria je prisiljena donositi teške odluke o tome kome pomoći, a koga svesti na administrativnu nužnost - ne zbog ravnodušnosti, već zbog pritiska institucija. U konačnici, film se može tumačiti kao kritika neoliberalnih vrijednosti učinkovitosti i produktivnosti u prostorima koji bi trebali biti humani. On nadilazi jednu profesiju kako bi ponudio univerzalni prikaz rada u suvremenim institucijama koje djeluju na granicama izdržljivosti. Iz rodne perspektive, Late Shift jasno ilustrira kako su posao medicinske sestre povijesno obavljale žene. Uloga medicinske sestre, koju obavlja žena, shvaćena je kao prirodni nastavak stereotipno ženskih osobina poput brige, strpljenja i emocionalne dostupnosti - kvaliteta koje taj posao čine podcijenjenim, nedovoljno plaćenim i uglavnom nevidljivim. Iako se rod ne obrađuje eksplicitno u dijalogu, očit je u očekivanjima postavljenima pred protagonista: profesionalnost, smirenost, empatija i stalna dostupnost bez tolerancije za slabost. U tom smislu, Late Shift funkcionira kao kritika rodne nepravde u institucionalnoj skrbi. Florijin emocionalni rad uzima se zdravo za gotovo, a ne prepoznaje se kao dodatni napor, što postavlja pitanja o tome tko snosi troškove sustava skrbi i zašto žene tako često plaćaju svojim mentalnim zdravljem. Njezina predanost odražava ne samo profesionalnu dužnost, već i društveno uvjetovana očekivanja da žene pružaju emocionalnu podršku.

Snaga filma leži i u tome što ne dolazi do katarze. Umjesto razrješenja, gledatelja ostavlja s neugodnim, ali nužnim pitanjima o vrijednosti i cijeni sestrinske skrbi te odgovornosti društva prema onima koji je pružaju. Ne traži sažaljenje, već neprekidnu pažnju, što njegov utjecaj čini trajnim. Iako se fokusira na jednu noćnu smjenu, film progovara o širim granicama skrbi u suvremenom društvu. Nadilazeći individualnu priču, film razotkriva radne uvjete u kojima se mentalno zdravlje njegovatelja zanemaruje, dok se njihova empatija tretira kao beskrajan resurs. Kao što Petra Volpe implicitno pita: može li sustav koji ne brine o svojim njegovateljima uistinu biti human? Ova dilema predstavlja trajnu društvenu relevantnost filma. Stoga ne čudi da je film ove godine švicarski kandidat za Oscara i da je glavnu ulogu prepoznala Europska filmska akademija.

Osim što toplo preporučujem pogledati film, nastavnik u meni ne može zanemariti činjenicu da u njemu postoji i značajan obrazovni potencijal.